

POLITIEKEURMERK BIJ

Bij de opzet van het Politiekeurmerk was het doel om naast de politie ook gemeenten, corporaties en bedrijven te betrekken bij uitvoering het keurmerk, uitmondend in een overdracht van verantwoordelijkheden van politie naar gemeenten vanaf 1 januari 2005.

Dat zou de afronding betekenen van een discussie die al lang loopt: bij de start van het experiment is gekozen voor Politiekeurmerk omdat dat een aura van degelijkheid en onafhankelijkheid gaf, wat zeker in de beginperiode van het keurmerk handig werd gevonden. Maar het was altijd de bedoeling om het woordje politie op een gegeven moment te schrappen (hetzij letterlijk, hetzij figuurlijk). Goed beschouwd behoort het beoordelen van bouwplannen op inbraakpreventieve en sociale veiligheidsaspecten (de kern van het instrument) natuurlijk ook niet tot de kerntaken van de politie. Wél het aanleveren van cijfers over dader- en slachtofferpatronen en de gebruikte modus operandi waarmee het keurmerk inhoudelijk vervolgens up to date gehouden kan worden.

Het keurmerkinstrument behoort eerder tot het verantwoordingsgebied van de gemeente: die is immers niet alleen verantwoordelijk voor integrale veiligheid, maar ook voor de ruimtelijke ordening. Een instrument als het keurmerk past hier goed in.

In het veiligheidsplan "Naar een veiliger samenleving" staat dat alle nieuwbouw en renovaties vanaf 2004 mochten voldoen aan het Politiekeurmerk of een gelijkwaardige voorzetting. En vanaf 1 januari moeten de gemeenten het voortouw nemen in het afnemen van het Keurmerk. DSP-groep was nauwgezocht naar de stand van zaken ten aanzien van de overdracht van politie naar gemeenten van keurmerk-taken. Daarom is de afgelopen periode een kleine inventarisatie uitgevoerd ten aanzien van de overdracht van het keurmerk naar gemeenten. 17 van de 25 politieregio's zijn gebeld en 20 van de 30 630 gemeenten.

DE POLITIEREGIO'S

Een minderheid van de politieregio's (drie) houdt er per 1 januari mee op. Men bouwt de beschikbare fte's af tot een minimaal niveau (voor de laatste restjes advisering en doorverwijzing van vragen) of laat deze per januari geheel vervallen. Het overgrote deel van de regio's (14) gaat echter in enige vorm door met de werkzaamheden rond het keurmerk. Het merendeel daarvan (8) gaat in ieder geval nog een jaar door en de overige 6 regio's hantoren een tijdschors van tussen de 2 jaar en 'oneindig'. Naast de 'overdrachtsactiviteiten' naar gemeenten waar men op het moment van de inventarisatie nog volop mee bezig was of het mee was begonnen, houdt men zich bezig met het afhandelen van de lopende projecten op nieuwbouw- en/of bestaande bouwgebied, en in sommige gevallen gaat men ook nog een tijd door met de actieve werving van nieuwe projecten. De overdracht van politie naar gemeenten is dus nog niet voltooid.

keurmerk Veilig Wonen® bestaat inmiddels ruim 10 jaar oud en blijkt buitengewoon succesvol. Diverse onderzoeken uit dat in wijken met het keurmerk inbraakcijfers dalen en het veiligheidsgevoel toeneemt(2). Sinds 1995 al experimenterend(3) het van oorsprong voor nieuwbouwen bedoelde instrument omgebouwd voor bestaande (gelegd in 2 handboeken) en werd een 'Regeling Keurmerk' ontwikkeld. In het Pulchri-akkoord uit 2000(4) zijn afspraken voor de periode tot en met 2004 geslagen(5). Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (Crimineel Beheer Instituut PKVW) werd uitvoerder van de afspraken uit het akkoord.

GEMEENTEN

DE GEMEENTEN

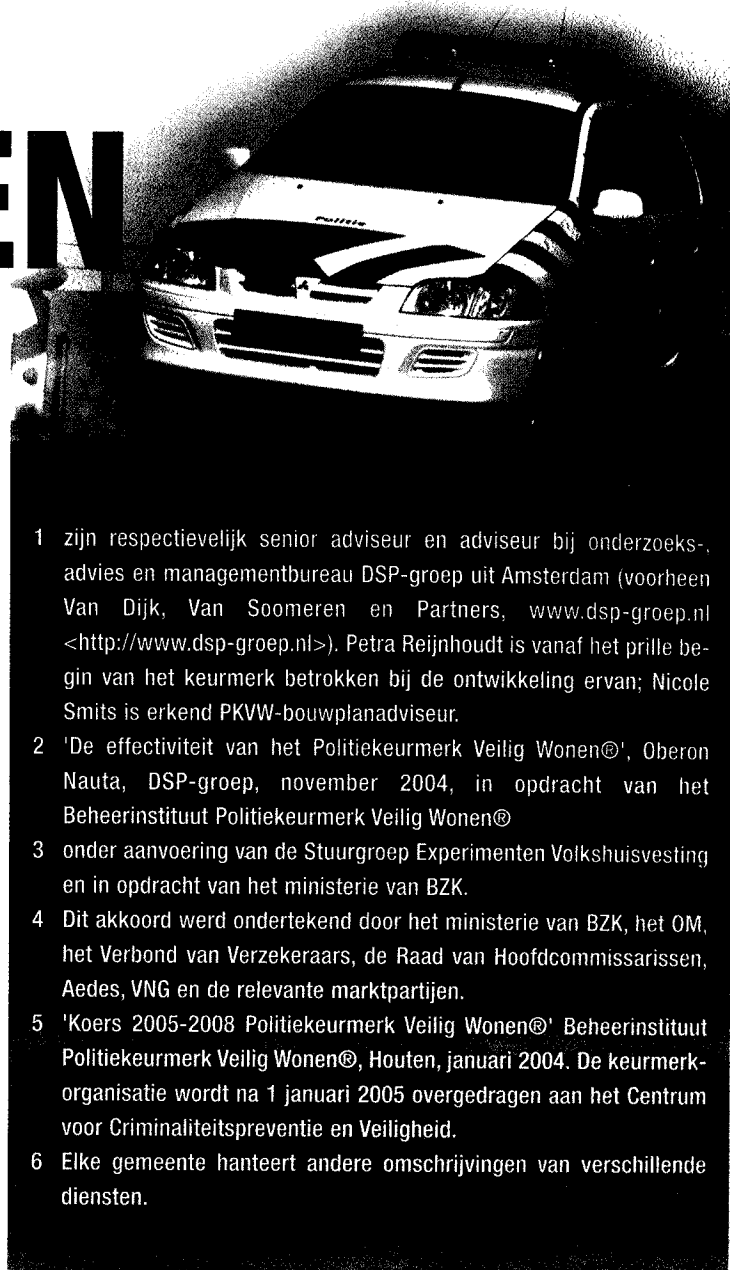
Aan de 'ontvangst' kant (de gemeenten) zien we hetzelfde beeld. Er zijn maar weinig G 30 gemeenten (twee tot zes) die uit zichzelf al gebruik maken van het keurmerk als veiligheidsinstrument of bezig zijn om het in regelgeving op te nemen. Het overgrote deel van de ondervraagde gemeenten worstelt nog met de invoering. Daarbij varieert de stand van zaken tussen gemeenten die het keurmerk een zachte dood laten sterven (6 gemeenten) en gemeenten die nog midden in het (besluitvorming-) proces zitten om te bedenken hoe, wanneer, waar en met welke middelen het keurmerk in de gemeentelijke organisatie wordt opgenomen (8 gemeenten).

Wat wordt er eigenlijk gevraagd van gemeenten? De tekst uit het veiligheidsplan rept van 'Politiekeurmerk of gelijkwaardige voorziening'. Het Beheerinstituut heeft dit aangegrepen om de overname door gemeenten van het gehele keurmerk te promoten. Regelen van adviseurs voor nieuwbouw en bestaande bouw, instellen van dispensatie en keurmerkcommissies, geven van voorlichting en advies, enz. Een groot pakket aan taken dat tot nu toe hoofdzakelijk door de politie werd uitgevoerd, maar dat idealiter over de gemeentelijke afdelingen als Ruimtelijke Ordening en/of Beheer, Stedelijke Ontwikkeling, Bouw- en Woningtoezicht en Veiligheid(6) verspreid zou moeten worden met behulp van externe partijen zoals certificerings- en opleidingsinstituten.

Gemeenten worstelen met de vraag hoe ze dit aan moeten pakken voor wat betreft capaciteit en financiering en zoeken houvast bij het tweede deel van het zinnetje 'of een gelijkwaardige voorziening' óf vragen waar de wettelijke verplichting is waarin staat dat het moet. Ze zijn kortom, niet meteen genegen om het hele pakket maatregelen zomaar over te nemen per 1 januari. In veel gevallen begon pas ook in de loop van vorig jaar het besef door te dringen dat gemeenten iets moeten met het keurmerk, en vaak was het toen al te laat om aanvullende financiering ervoor te vinden, bijvoorbeeld in het GSB3- MOP.

Ons inziens is het echter wel verstandig om als gemeente in ieder geval een deel van de keurmerktaken over te nemen en de regie te voeren over de niet specifiek gemeentegebonden werkzaamheden. Naast het feit dat gebleken is dat het keurmerk een beproefd en zeer effectief instrument is, hoeft de implementatie van een deel van het eisenpakket binnen de gemeentelijke organisatie na een korte opstartfase niet heel veel extra capaciteit te kosten. Deels zijn het werkzaamheden die bijvoorbeeld woningcorporaties of projectontwikkelaars uit kunnen voeren en deels zijn het taken die toch al in het pakket van de gemeente zaten of onder de regie van de gemeente zelfstandig uitgevoerd kunnen worden door andere partijen. Denk maar aan het in meerjaren-beheerplannen opnemen van de omgevings-eisen van het keurmerk of het geven van voorlichting.

Wat in ieder geval nodig is voor elke gemeente is een realistische afweging van de voor- en nadelen van de invoering van het keurmerk en een kritische houding tegenover de 'alles of niets' aanpak van het Beheerinstituut. Een kleine inventari-

- 1 zijn respectievelijk senior adviseur en adviseur bij onderzoeks-, advies en managementbureau DSP-groep uit Amsterdam (voorheen Van Dijk, Van Soomeren en Partners, www.dsp-groep.nl <<http://www.dsp-groep.nl>>). Petra Reijnhoudt is vanaf het prille begin van het keurmerk betrokken bij de ontwikkeling ervan; Nicole Smits is erkend PKVW-bouwplanadviseur.
- 2 'De effectiviteit van het Politiekeurmerk Veilig Wonen©', Oberon Nauta, DSP-groep, november 2004, in opdracht van het Beheerinstituut Politiekeurmerk Veilig Wonen©
- 3 onder aanvoering van de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting en in opdracht van het ministerie van BZK.
- 4 Dit akkoord werd ondertekend door het ministerie van BZK, het OM, het Verbond van Verzekeraars, de Raad van Hoofdd commissarissen, Aedes, VNG en de relevante marktpartijen.
- 5 'Koers 2005-2008 Politiekeurmerk Veilig Wonen©' Beheerinstituut Politiekeurmerk Veilig Wonen©, Houten, januari 2004. De keurmerk-organisatie wordt na 1 januari 2005 overgedragen aan het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.
- 6 Elke gemeente hanteert andere omschrijvingen van verschillende diensten.

satie van inbraakpercentages per wijk, een korte inschatting van de hoeveelheid nog te ontwikkelen nieuwbouw, een gesprek met de verantwoordelijke PKVW-projectleider en een inventarisatie van 'staand' beleid ten aanzien van sociale veiligheid en inbraakpreventie moet voldoende munitie geven om als gemeente een goede afweging te maken over welke taken wel en niet overgenomen worden ten aanzien van het keurmerk. Voor kleinere gemeenten kan het daarbij raadzaam zijn samen te werken met andere kleine gemeenten. Wie binnen de gemeente deze inventarisatie moet doen hangt natuurlijk ook af van beschikbare capaciteit. Dat zou de coördinator Integrale Veiligheid kunnen zijn, maar ook iemand van de afdeling Stedelijke ontwikkeling of Beheer. Het succes én bovenal de bewezen effectiviteit van het Politiekeurmerk pleiten er in ieder geval voor om het keurmerk niet zo maar een zachte dood te laten sterven, maar eerst op zijn minst een gedegen analyse te maken over hoe het instrument kan bijdragen aan de verwezenlijking van gemeentelijke veiligheidsdoelstellingen. ◀

PETRA REIJNHOUDT EN NICOLE SMITS, DSP-GROEP AMSTERDAM(1)

Informatie: www.politiekeurmerk.nl <<http://www.politiekeurmerk.nl>>, www.hetccv.nl <<http://www.hetccv.nl>> of www.dsp-groep.nl <<http://www.dsp-groep.nl>>

jaargang 13 STADSWERK >> 21
nummer 1/2005